

УДК 657.221.

АНАЛІЗ ФАКТОРІВ ВПЛИВУ НА ФОРМУВАННЯ ОБЛІКОВОЇ ПОЛІТИКИ В СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ

Чабан Г.В.,
Бурлаков О.О.

Предмет роботи: теоретичні, методичні й організаційні аспекти формування облікової політики підприємств та її функціональна роль в інформаційному обліковому забезпеченні управління підприємствами.

Мета: проаналізувати фактори впливу на формування облікової політики з метою їх систематизації, впорядкування і визначення пріоритетності.

Методологія: дослідження базується на теорії наукового пізнання, системному підході до розглянутих проблем, вивченні їх взаємозв'язку та розвитку.

Результати роботи: виокремлено систему «мета – цілі – фактори – принципи – елементи – практична реалізація облікової політики управлінського обліку».

Галузь застосування: результати даного дослідження можуть застосовуватись в управлінні статистики, на підприємствах, аудиторських фірмах, у навчальному процесі при викладанні облікових дисциплін

Висновки: Запропоновано структурований перелік факторів, що впливають на формування облікової політики з врахуванням галузевих особливостей підприємств

Ключові слова: облікова політика, форма власності, галузева приналежність, класифікація факторів, системний підхід.

АНАЛИЗ ФАКТОРОВ ВЛИЯНИЯ НА ФОРМИРОВАНИЕ УЧЕТНОЙ ПОЛИТИКИ В СИСТЕМЕ УПРАВЛЕНИЯ ПРЕДПРИЯТИЕМ

Чабан Г.В.,
Бурлаков О.О.

Предмет работы: теоретические, методические и организационные аспекты формирования учетной политики предприятий и ее функциональная роль в информационном учетном обеспечении управления предприятиями.

Цель: проанализировать факторы влияния на формирование учетной политики с целью их систематизации, упорядочения и определения приоритетности.

Методология: исследование базируется на теории научного познания, системном подходе к рассмотренным проблемам, изучении их взаимосвязи и развитии.

Результаты работы: выделена система «цель - цели - факторы - принципы - элементы - практическая реализация учетной политики управленческого учета».

Отрасль применения: результаты данного исследования могут применяться в управление статистики, на предприятиях, аудиторских фирмах, в учебном процессе при преподавании учетных дисциплин

Выводы: Предложен структурированный перечень факторов, которые влияют на формирование учетной политики с учетом отраслевых особенностей предприятий

Ключевые слова: учетная политика, форма собственности, отраслевая принадлежность, классификация факторов, системный подход.

ANALYSIS OF FACTORS OF INFLUENCE ON FORMING OF ACCOUNTING POLITICS IN SYSTEM MANAGEMENT BY ENTERPRISE

**Chaban G.V.,
Burlakov O.O.**

Subject of work: *theoretical, methodical and organizational aspects of forming of accounting politics of enterprises and her functional role in the informative accounting providing of management enterprises.*

Aim: *to analyse the factors of influence on forming of accounting politics with the aim of their systematization, organization and determination of priority.*

Methodology: *research is based on the theory of scientific cognition, approach of the systems to the considered problems, study of their intercommunication and development.*

Result of work: *the system «an aim is aims - factors are principles - elements are practical realization of accounting politics of administrative account» is distinguished.*

Industry of application: *the results of this research can be used in the management of statistics, on enterprises, auditing firms, in an educational process at teaching of accounting disciplines*

Conclusions: *the structured list of factors that influence on forming of registration politics taking into account the branch features of enterprises is Offered*

Keywords: *accounting politics, pattern of ownership, branch belonging, classification of factors, system approach.*

Актуальність теми. Важливою складовою управління господарською діяльністю підприємства є облікова політика, яку розробляє індивідуально кожне підприємство і яка покликана забезпечувати надійність та достовірність їх фінансово-інформаційної системи.

Основною метою облікової політики є забезпечення створення інформаційної системи підприємства з врахуванням вимог законодавчих актів і нормативних документів про фінансово-майновий стан підприємства та результати його діяльності, які необхідні як для внутрішніх так і зовнішніх користувачів для прийняття ними обґрунтованих управлінських рішень. Формування облікової політики – це складний та багатогранний процес, який вимагає від керівництва підприємства професійних знань, здатності ефективно планувати, прогнозувати діяльність та своєчасно приймати управлінські рішення. Уміло сформована облікова політика сприяє ефективності управління господарською діяльністю підприємства, його перспективному розвитку, зручності й прозорості ведення бухгалтерського обліку. Альтернативність підходів у методах оцінки об'єктів обліку та свобода їх вибору для практичного застосування в межах принципів бухгалтерського обліку, забезпечує можливість адаптації облікової системи підприємства до умов та перспектив його розвитку. Тому визначення особливостей господарювання та факторів впливу на облікову політику є важливим у напрямі удосконалення організації бухгалтерського обліку [11].

Постановка завдання. Систематизувати фактори, що впливають на облікову політику та запропонувати підхід щодо їх класифікації.

Аналіз останніх досліджень. Дослідженням проблеми формування облікової політики, зокрема факторів впливу на облікову політику у своїх працях займались Бутинець Ф.Ф., Олійник О.В., Шигун М.М. та Шулепова С.М., Сук П.Л., Кужельний М.В. та Лінник В.Г., Пилипенко А.А. та Отенко В.І., Пушкар М.С. і Цирба М.Т. та інші.

Виклад основного матеріалу. Під «обліковою політикою підприємства», відповідно до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», слід розуміти сукупність принципів, методів і процедур, що використовує підприємство для складання і подання фінансової звітності [8]. Слід зазначити, що облікова політика підприємства являє собою розпорядчий документ, обов'язковість складання якого зазначена у ст. 8 п. 5 Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», згідно з яким: «Підприємство самостійно: визначає облікову політику підприємства...» [8]. У практиці господарювання підприємств різних галузей економіки розробкою та складанням наказів займається юридичний відділ чи юрисконсульт, але щодо Наказу про облікову політику, то слід зазначити, що цей документ складається головним бухгалтером підприємства. Він повинен запропонувати, відповідно до чинних нормативно-правових актів України, певний комплекс облікових методів і процедур, який є індивідуальним для підприємства і дає можливість скласти Наказ про облікову політику не лише з урахуванням загальнопоширених принципів і норм бухгалтерського обліку, а й специфіки діяльності підприємства. При цьому, власник або уповноважений ним керівник повинен покладатися на професійне судження та досвід бухгалтера при виборі оптимальних методів оцінки об'єктів обліку. А виходячи із ситуації економічного середовища – висока конкуренція, низька платоспроможність учасників ринку та посилення податкового навантаження, облікова політика стає дієвим механізмом оптимізації господарської діяльності підприємства. Враховуючи, що облікова політика – це насамперед політика власника відносно системи обліку підприємства, то суб'єктом її формування може бути: бухгалтерська служба, головний бухгалтер, служба внутрішнього контролю, аудиторська або інша спеціалізована фірма

В залежності від застосування на підприємстві певних концепцій управління виробництвом, бухгалтерський облік має бути спроможним надавати відповідну інформацію різним ланкам управління, що відповідно знаходить відображення в обліковій політиці. Саме у цьому ракурсі і простежується зв'язок облікової політики з потребами управління [4, с. 156].

В процесі формування облікової політики одним із завдань є виокремлення факторів, що впливають на систему управління підприємством. Класифікація виділених факторів дозволить визначити методику формування облікової політики.

Поняття «фактор» (лат. factor – чинник) в Філософському словнику трактується як умова, рушійна сила, причина будь-якого процесу [1]. Облікова політика знаходиться під впливом різного роду факторів. Їх визначення та класифікація дозволяють удосконалити механізми впливу на облікову систему в цілому та на облікову політику зокрема.

Фактори, що впливають на формування облікової політики: форма власності, галузева приналежність, організаційна структура управління та наявність структурних підрозділів, виробнича структура, масштаби діяльності підприємства, тип виробництва, технологічні особливості процесу виробництва, стратегія фінансово-господарського розвитку, система інформаційного забезпечення підприємства економічних та правових питань, рівень економічної сміливості, ініціативності та підприємливості керівників тощо.

Більшість із науковців поділяють фактори впливу на внутрішні, що залежать від організації фінансово-економічної діяльності підприємства, і зовнішні, на які підприємство відповідно вплинути не може.

Цікавим є поділ факторів, що впливають на формування облікової політики хлібопекарських підприємств, який запропонувала Соболев Г.О. серед зовнішніх факторів впливу доцільно виділити:

1) гнучкість чинного законодавства з бухгалтерського обліку сприяє націленості менеджерів підприємства на досягнення стратегічної мети діяльності;

2) ключова роль хлібопечення у народному господарстві країни та перспективність розвитку галузі стимулює до пошуку нових шляхів удосконалення методів управління;

3) формування ринкових відносин обумовлює прагнення до посилення позицій суб'єкта господарювання на ринку, а значить є передумовою вивчення світового досвіду позитивного управління.

Усвідомлюючи різноманіття внутрішніх факторів впливу, Соболев Г. О. пропонує їх згрупувати за основними напрямками:

1) фактори, обумовлені формуванням стратегічної мети і завдань діяльності суб'єкта господарювання;

2) фактори, викликані організацією технологічного процесу, організацією роботи облікового апарату, руху облікових інформаційних потоків;

3) фактори, зумовлені методологією обліку [4].

У процесі формування облікової політики підприємства доцільно враховувати фактори, які впливають на нього. Найефективніше це здійснюється із застосуванням системного підходу до зовнішніх і внутрішніх факторів. Узагальнивши напрацювання науковців та врахувавши галузеві особливості, пропонуємо структуровані фактори, що впливають на формування облікової політики (табл. 1.).

Таблиця 1. Фактори впливу на формування облікової політики хлібопекарських підприємств

	Зовнішні фактори	Внутрішні фактори
Загальні фактори	<ul style="list-style-type: none"> - законодавчі акти та нормативні документи з питань підприємництва, бухгалтерського обліку і оподаткування; - принципи бухгалтерського обліку; - зовнішні користувачі; - система оподаткування; - склад та форми звітності; - вплив інфляційних чи дефляційних процесів; - поява нових об'єктів соціального, екологічного та ін. видів обліку; 	<ul style="list-style-type: none"> - форма власності та організаційно-правова форма; - стратегія фінансово-господарського розвитку; - автоматизація виробничих і управлінських процесів; - організаційна структура управління, структурні підрозділи і їх економічні взаємозв'язки; - масштаби діяльності підприємства; - кваліфікація управлінців і бухгалтерів; - структура бухгалтерії і розподіл обов'язків між обліковими працівниками; - ефективна система внутрішнього контролю; - наукові розробки та програми
Специфічні фактори	<ul style="list-style-type: none"> - державне регулювання цін на хліб масового вжитку; - інфраструктура ринку хліба та хлібобулочних виробів. 	<ul style="list-style-type: none"> - якість сировини; - нетривалість технологічного процесу; - територіальна обмеженість реалізації через малу транспортабельність готової продукції; - обмеженість терміну зберігання основних матеріально-виробничих запасів; - обмеженість терміну реалізації готової продукції та мінімум залишків нереалізованої продукції, а по хлібу, як правило, відсутність залишків нереалізованої продукції; - швидкий оборот грошових коштів; - відсутність незавершеного виробництва

Розглянемо їх вплив на формування облікової політики на хлібопекарських підприємствах.

Форма власності та організаційно-правова форма підприємства визначають спрямування облікової політики, адже саме ці фактори визначають користувачів облікової інформації та коло управлінців (власники, акціонери, держава тощо). Організаційно-правова форма, вид діяльності є підставою застосування МСФЗ.

Вибір облікових процедур, який фіксується в обліковій політиці повинен враховувати також класифікацію видів діяльності, з метою найповнішого надання інформації для управління. У бухгалтерському обліку головним аспектом має бути достовірний облік відображення діяльності будь-якого підприємства для отримання інформації про фінансовий результат за визначений період роботи [4, с.2].

Організаційна структура управління та наявність структурних підрозділів і їх економічні взаємозв'язки впливають на формування облікової політики хлібопекарських підприємств в тому аспекті, що впливає з новачій щодо типу організації підприємства, безперервності технологічного процесу, наявності спеціалізованих цехів тощо.

З цього приводу цікавою є думка І.Б. Садовської, яка відзначає два найважливіших аспекти, що визначають безпосередньо сам процес управління: організаційна структура керованої системи та інформаційне забезпечення керуючих елементів системи. Саме два цих фактори, за інших рівних умов, можуть значно послабити ефективність управління, так як максимальним чином визначають дві з трьох основних груп методів управління, тобто всі, крім інтуїтивного. Організаційна структура, так само як і облікове інформаційне забезпечення, прямо впливає на таку характеристику економічних систем, як ефективність їх управління. Дана характеристика припускає здатність тієї чи іншої локальної економічної системи адекватно реагувати на зовнішні та внутрішні управлінські впливи. Цей фактор дуже важливий в контексті можливої залежності ефективності управління не тільки від раціональності управлінських рішень, не тільки від облікового інформаційного забезпечення процесу управління і відповідності організаційної структури ринкової ситуації, але й від здатності самої системи реагувати на управління [2].

Масштаби діяльності підприємства дозволяють концентрувати виробництво та капітал, що дає змогу залучити більш кваліфіковані кадри, в тому числі облікові, а також можливість розширення номенклатури продукції, що випускається. Широка номенклатура хліба та хлібобулочних виробів дозволяє підприємству конкурувати на ринку, адже «на думку експертів, сьогодні розвиток ринку хлібобулочних виробів відбувається в основному за рахунок нетрадиційних сортів, зростає попит на нові сорти хліба з більш складною рецептурою і здобу» [1].

Тип виробництва і його вид розглядаємо як фактор формування облікової політики хлібопекарських підприємств в наступному баченні – в останні роки все більше хліба та хлібобулочних виробів випікають міні-пекарні та супермаркети. Складність ситуації для великих підприємств полягає в тому, що робота великих хлібопекарень жорстко контролюється, у той час, коли малі, а часто й підпільні пекарні, процвітають і в їхню діяльність влада не втручається. Безумовно, якість продукції, що виробляється великим хлібзаводом і підпільною пекарнею, не можна порівняти, та в той же час такі підпільники реалізують продукцію за нижчою ціною. В умовах зниження купівельної спроможності люди часто обирають їхню продукцію, якість і показники безпечності якої ніхто не контролює. Ніхто не знає, скільки є виробників хліба, у яких умовах вони працюють, як платять податки, чи дотримуються технології [10].

Технологічні особливості процесу виробництва хліба та хлібобулочних виробів полягають у: достатньо невеликій тривалості технологічного процесу; обмеженості строку зберігання основних матеріально-виробничих запасів; якості продукції, яка виробляється, залежить від дотримання технології виробництва та якості сировини, від якої в свою чергу залежать норми витрат сировини та виходу продукції. Наслідками цих технологічних особливостей, що в свою чергу також є факторами формування облікової політики є: відсутність незавершеного виробництва; обмежений термін реалізації готової продукції і мінімум залишків нереалізованої продукції (по хлібу відсутність залишків нереалізованої продукції); швидкий оборот грошових коштів; територіальна обмеженість реалізації через малу транспортабельність готової продукції.

Розвинута інфраструктура ринку (банки та інші фінансово-кредитні інститути) дозволяє хлібопекарським підприємствам підвищувати платоспроможність, підвищувати ліквідність, прибутковість та рентабельність.

Законодавчі акти та нормативні документи з питань підприємництва, бухгалтерського обліку і оподаткування та перспективи їх зміни є беззаперечним чинником формування облікової політики, адже фінансово-господарська діяльність підприємства ведеться в правовому полі.

Стратегія фінансово-господарського розвитку може мати різні цілі, завдання та засоби економічного розвитку підприємства – залучення кредитних ресурсів, здійснення інвестиційних програм, підвищення стійкості в конкурентному середовищі тощо.

Система оподаткування, наявність пільг та умови їх отримання безпосередньо впливають на фінансовий стан підприємства та визначають можливості розвитку та стратегічні завдання підприємства.

Існуюча практика обліку та система внутрішньої звітності й контролю є індивідуальною на кожному підприємстві і в свою чергу є важливим фактором формування облікової політики.

Система ціноутворення хлібопекарської продукції перебуває під пильним контролем з боку держави. В середньому по Україні контролюється до 70% продукції, що виробляється хлібзаводами [7]. Проте

представники хлібопекарських підприємств зазначають, що, за офіційними даними, 60% виробництва хліба знаходиться у тіні. [2].

Розвиток матеріально-технічної бази сприяє підвищенню якості продукції при зниженні її собівартості за рахунок введення в експлуатацію нових печей, шаф кінцевого розстоювання тістових заготовок та іншого обладнання. Рівень автоматизації виробничих і управлінських процесів, розвиток нових інформаційних технологій також є вагомим фактором формування облікової політики. Все більшого поширення набувають облікові програми, також зростає роль рекламних компаній та можливостей інтернету.

Системи та умови зацікавленості виконавців за результатами фінансово-господарської діяльності підприємства в цілому та його структурних підрозділів (починаючи від подяк та премій і закінчуючи входом до складу акціонерів) є поширеними на підприємствах хлібопекарської промисловості і також впливають на формування облікової політики.

Структура бухгалтерської служби, розподіл обов'язків між обліковими працівниками та рівень кваліфікації й ініціативності управлінського персоналу і працівників бухгалтерії, наявність ефективної системи внутрішнього контролю, що можлива завдяки формуванню переліку центрів витрат та сфер відповідальності, є беззаперечними факторами облікової політики.

Вважаємо, що оцінку впливу факторів на формування облікової політики визначає професійне судження бухгалтера.

Еволюція об'єктів обліку – соціальне явище, в рамках якого функціонує підприємство, – призводить до переходу внутрішніх факторів до зовнішніх, і зовнішніх до внутрішніх. Наприклад, рівень автоматизації виробничих та управлінських процесів, рівень кваліфікації управлінського персоналу та працівників бухгалтерської служби можуть розглядатись як внутрішній фактор, коли мова йде про підприємство. А можуть розглядатись як зовнішні фактори, якщо розглядати в цілому світовий рівень.

Ще однією характеристикою такого фактора як рівень кваліфікації управлінського персоналу та працівників бухгалтерської служби в обліковій політиці є те, що він визначає якість «професійного судження». Л.З. Шнейдман трактує професійне судження як «думку, висновок професіонала, що є основою для прийняття рішень в умовах невизначеності. Воно базоване на знаннях, досвіді та кваліфікації відповідних спеціалістів» [11]. Рожнова О. В. виділяє фактори, які впливають на професійне судження (табл. 2), що також впливають на формування облікової політики.

У процесі формування облікової політики потрібно відслідковувати фактори, які так чи інакше мають вплив на облікову політику. Найдоцільніше це здійснити, застосувавши системний підхід до зовнішніх і внутрішніх факторів формування облікової політики.

Таблиця 2. Фактори, що впливають на співвідношення між об'єктивними та суб'єктивними компонентами процесу винесення професійного судження

№ з/п	Фактор	Вплив на превалювання об'єктивної складової в професійному судженні
1.	Якість зовнішньої управлінської інформації	Підвищення якості зовнішньої управлінської інформації збільшує об'єктивність
2.	Інформованість бухгалтера про різні аспекти діяльності підприємства і стан зовнішнього середовища	Вплив аналогічно попередньому в більшості випадків
3.	Досвід бухгалтера з винесення судження	Вплив цього фактора може бути як позитивним, так і негативним
4.	Рівень технологічного забезпечення процесу генерації облікової інформації, її аналізу та прогнозування	У цілому прямиий вплив, аналогічний впливу перших двох факторів, однак можлива ймовірність виникнення зворотного ефекту
5.	Готовність до винесення професійного судження та впевненість у значимості судження	Вплив цього фактора також може бути як позитивним, так і негативним
6.	Характерологічні особливості бухгалтера	Вплив неформалізований

Джерело: [10, с. 141].

Співвідношення зовнішнього і внутрішнього середовища залежить від рівня системи. Так, зовнішній фактор для невеликого підприємства буде внутрішнім для холдингу, в який входить це підприємство. Наприклад, зовнішні користувачі фінансової інформації для підприємства можуть бути внутрішніми користувачами стосовно холдингу.

Окрім того, всі фактори, що впливають на формування облікової політики, не можуть бути ні сталими, ні незалежними. Вони всі одночасно діють в одній системі, змінюючись та впливаючи одне на одного. Природно, що з плином часу одні фактори зникають, а інші народжуються. Ще досить недавно Ф. Ф. Бутинець виділяв такий фактор, як ступінь свободи дій в умовах переходу до ринку [5, с. 51]. Українська економіка сьогодні ринкова, хоча і не без своїх особливостей. Отже, цей фактор вже відходить в історію. А ось фактори автоматизації виробництва та системи управління, забезпеченості новими науковими

розробками та програмами, наявності нових технологій і техніки не тільки не зникають, а й постійно є актуальними з огляду на швидкий рівень росту науково-технічного прогресу та його впливу на економіку.

Зовнішні та внутрішні фактори, що впливають на визначення методики облікової політики, можна далі згрупувати за різними класифікаційними ознаками, залежно від потреб користувача інформації. Всі фактори є єдиною цілісною системою і лише в такому контексті стає можливим прийняття ефективних рішень стосовно формування облікової політики.

Всі зовнішні та внутрішні фактори є у тісній взаємодії, впливають одне на одного та переходять із однієї категорії в іншу.

Наведений перелік і класифікація факторів, що впливають на визначення методики облікової політики, не є вичерпними. Проте цілком дозволяють зрозуміти системність цих факторів.

У сучасній науці з поняттям «системний підхід» асоціюється глибинне вивчення явища в усіх його аспектах. Системний підхід – це напрямок у методології дослідження. Він базується на вивченні об'єктів як складних систем, які складаються з окремих елементів із численними внутрішніми й зовнішніми зв'язками. Системний підхід дозволяє глибше вивчити об'єкт, одержати більш повне уявлення про нього, виявити причинно-наслідкові зв'язки між окремими частинами цього об'єкта [9, с. 34].

Як зазначає Житний П. Є., системний підхід щодо формування облікової політики первісно визначає необхідність підпорядкування її загальним інтересам управління підприємством і водночас зберігання своєї єдності. Облікова політика має створювати умови для ефективного управлінського процесу, а, отже, і для позитивного підсумку результатів взаємодії внутрішніх чинників системи та чинників зовнішнього середовища [3, с. 64].

Мосін В. М. зауважує, що системний підхід являє собою логічний спосіб мислення, відповідно до якого процес вироблення й обґрунтування будь-якого рішення відштовхується від визначення загальної мети системи й підпорядкування досягненню цієї мети діяльності всіх підсистем, включаючи плани розвитку й всі інші параметри цієї діяльності. При цьому дана система розглядається як частина більшої системи, а загальна мета її розвитку погоджується із цілями розвитку цієї великої системи [6, с. 11].

Основною метою облікової політики є забезпечення створення інформаційної системи підприємства з врахуванням вимог законодавчих актів і нормативних документів про фінансово-майновий стан підприємства та результати його діяльності, які необхідні як для внутрішніх, так і зовнішніх користувачів для прийняття ними обґрунтованих управлінських рішень [9, с. 31-32].

Зовнішні та внутрішні чинники середовища облікової політики зумовлюють її динамізм. Здатність до адаптації свідчить про мобільність системи. Взагалі бухгалтерський облік можна вважати інформаційною системою, яка розвивається відповідно до вимог суспільства.

Сучасні умови господарювання та проблеми з недостатністю інформаційних джерел для потреб планування, свідчать про необхідність розширення функцій обліку. Обліковий процес є невід'ємною складовою кожного підприємства. Тому, найбільш раціональний спосіб вирішення проблем із ефективністю інформаційного середовища є розширення його функцій та поступове впровадження управлінського обліку. Такий шлях має переваги перед створенням нових служб (планово-економічного, фінансово- економічного відділів тощо), бо не потребує додаткових витрат на створення, організацію та утримання персоналу. Це ж доводить і практика. Якщо не в усіх суб'єктів виділений підрозділ управлінського обліку, то у переважній більшості його функції виконують ті ж бухгалтери. Тому, регламентація та вибір методів оцінки об'єктів управлінського обліку обов'язково знаходить своє відображення в обліковій політиці обов'язкового фінансового обліку. Хоча, вона повинна затверджуватися окремим положенням, наказом або іншим розпорядчим документом задля збереження комерційної таємниці

Бухгалтерський облік в цілому та облікова політика зокрема є керованими системами. Їх регуляція здійснюється управліннями підприємства на їх професійне судження з максимальним врахуванням динамічних факторів, що впливають на облікову політику.

Підприємство має право самостійно вибрати напрями облікової політики з врахуванням мети діяльності, але тільки в межах регулювання. У цьому разі методичні облікові проблеми здебільшого пов'язуються з кількома факторами: внутрішній зміст облікової політики; проблеми раціональності інформаційних потоків; облікова політика підприємства – зовнішнє середовище; загальні методи нормативного регулювання обліку операцій.

В основу будь-якого регулювання здебільшого покладається діалектика співвідношення суб'єктивного та об'єктивного. Зростання ролі суб'єктивного фактора проходить через такі етапи: надходження інформації; суб'єктивізація та контролювання інформації підприємством. Взагалі суб'єктивне пристосування до факторів зовнішнього середовища не є ефективним, лише системний підхід дозволяє реалізувати функції облікової політики.

Висновки. Наведений перелік та класифікація факторів, що впливають на формування облікової політики, не є вичерпними. Проте цілком дозволяють зрозуміти системність їх впливу та виникнення.

Таким чином, системний підхід до факторів, що впливають на формування облікової політики дає змогу побудувати облікову політику, яка б відповідала цілям управління господарськими процесами та стратегії розвитку тієї виробничої системи, в якій вона діє. Особливого значення надаємо здатності облікової політики пристосовуватись до змін зовнішнього та внутрішнього середовища.

Список використаних джерел

1. Бляхарчук М.О. Моніторинг облікової політики підприємств [Електронний ресурс] / М.О. Бляхарчук // Ефективна економіка. – 2015. – № 7. – с.28-31. - Бібліогр.:12 назв.
2. Бляхарчук М.О. Принципи формування облікової політики // Економічні науки. Серія «Облік і фінанси». Зб. наук. праць. Луцький національний технічний університет. – Вип. 10 (37). – Ч. 2. – Редкол.: відп. ред. д.е.н., проф. Герасимчук З.В. – Луцьк, 2013. – С. 26-35.
3. Житний П. Системний аспект облікової політики // Бухгалтерський облік і аудит. – 2006. – № 1. – С. 62-65. - Бібліогр.:7 назв.
4. Коваль Н.І. Особливості облікової політики фермерських господарств / Н.І.Коваль // Збірник наук. праць. Вісник Сумськ. держ. аграр. ун-ту: Серія : Фінанси і кредит. Вип. № 2. – Суми, 2013. - С. 152 –157. - Бібліогр.:9 назв.
5. Організація бухгалтерського обліку: Навчальний посібник / Ф.Ф. Бутинець та ін.; 2-е вид., доп. і перероб. – Житомир : ЖІТІ, 2001. – 576 с.
6. Основы экономического и социального прогнозирования: Учеб. для вузов по спец. «Планирование народного хозяйства» / Д.М. Крук [и др.]; под ред. В.Н. Мосина, Д.М. Крука. – М. : Высш. шк., 1985. – 200 с.
7. Прокіп М.І. Стан хлібопекарської галузі в Україні // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.rusnauka.com/20_DNI_2013/Economics/9_142783.doc.htm
8. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : Закон України від 16 липня 1999 р. № 996-XIV [Електронний ресурс]. – <http://www.zakon.rada.gov.ua>.
9. Пушкар М.С., Щирба М.Т. Теорія і практика формування облікової політики: монографія. – Тернопіль : Карт-бланш, 2010. – 260 с.
10. Ставицький О.В. Державне управління підприємствами хлібопекарської галузі України та напрями підвищення ефективності їх діяльності // Електронне наукове фахове видання «Державне управління: удосконалення та розвиток». – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=328>
11. Шкабура М.О. Класифікація факторів впливу на облікову політику // Економічні науки. Серія «Облік і фінанси». Зб. наук. праць. Луцький національний технічний університет. – Вип. 8 (29). – Ч. 4. – Редкол.: відп. ред. д.е.н., проф. Герасимчук З.В. – Луцьк, 2011. – С. 461-465.

References

1. Blyaharchuk M.O. Monitoring of registration politics of enterprises // Effective economy. - 2015. - № 7. - p.28-31.
2. Blyaharchuk M.O. Principles of forming of registration politics // Economic sciences. Series are «Account and finances». Zb. sciences. labours. Lutsk national technical university. - Release. 10 (37). - P. 2. - Lutsk, 2013. - P. 26-35.
3. Zhytnyy P. System aspect of registration politics // Record-keeping and audit. - 2006. - № 1. - P. 62-65.
4. Koval N.I. Features of registration politics of farms // Collection of sciences. labours. Announcer Sumu. state. agrarian university: Series : Finances and credit. Release № 2. are Sumy, 2013. - P. 152 -157.
5. Bytunets F.F., Oliyuk O.V, Shugun M.M., Shulepova S.M. Organization of record-keeping : train Zhytomyr: of ZHITI, 2001. are 576 p.
6. D.M. Kruk, V.S. Lukin, V.N. Mosin and other. Bases of economic and social prognostication: Studies. for institutions of higher learning on special. «Planning of national economy». - M. : High school, 1985. - 200 p.
7. Prokip M.I. is the State of baking industry in Ukraine : http://www.rusnauka.com/20_DNI_2013/Economics/9_142783.doc.htm
8. About a record-keeping and financial reporting in Ukraine : Law of Ukraine from July, 16 in 1999 № 996 - XIV : <http://www.zakon.rada.gov.ua>.
9. Pushkar M.S., Shchurba M.T. Theory and practice of forming of registration politics: monograph. Ternopil: carte Blanche, 2010. are 260 p.s
10. Stavitskiy O.V. State administration of bakery industry of Ukraine and directions of increase of efficiency of their activity // enterprises Electronic scientific professional edition «State administration: improvement and development» : <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=328>
11. Shkaruba M.O. Classification of factors of influence on registration politics // Economic sciences. Series are «Account and finances». Coll. sciences. labours. Lutsk national technical university. -.Release 8 (29). - P.4. - Lutsk, 2011. - P. 461-465.

ДАНИ ПРО АВТОРІВ

Бурлаков Олексій Олександрович, кандидат економічних наук, доцент кафедри обліку і оподаткування
e-mail: alex.dreamtv@gmail.com

Чабан Галина Вікторівна, кандидат економічних наук, доцент, заступник зав.кафедри обліку і оподаткування
ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди»
e-mail: lesia.tirbah@mail.ru

ДАНИЕ ОБ АВТОРАХ

Бурлаков Алексей Александрович, кандидат экономических наук, доцент кафедры учета и налогообложения

e-mail: alex.dreamtv@gmail.com

Чабан Галина Викторовна, кандидат економічних наук, доцент, зам. зав. кафедри учета и налогообложения

ГВУЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди»

e-mail: lesia.tirbah@mail.ru

DATA ABOUT THE AUTHORS

Burlakov Alexey Alexandrovich, candidate of economic Sciences, associate Professor of accounting and taxation

e-mail: alex.dreamtv@gmail.com

Chaban Galina Victorivna, Ph.D. in Economics Science, associate Professor of accounting and taxation
SHEE «Pereiaslav-Khmelnytsky Hrygorii Skovoroda State Pedagogical University»

e-mail: lesia.tirbah@mail.ru

УДК 331.5: 316. 334. 55 (477.41)

ЗАЙНЯТИСТЬ ТА ПРОБЛЕМИ БЕЗРОБІТТЯ НАСЕЛЕННЯ ЯК ВАЖЛИВИЙ ЧИННИК РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКИХ ТЕРИТОРІЙ УКРАЇНИ (НА ПРИКЛАДІ ЗГУРІВСЬКОГО РАЙОНУ КИЇВСЬКОЇ ОБЛАСТІ)

Воловик Л.М.

В статті розглядається зайнятість та проблеми безробіття населення сільських територій України на прикладі одного із віддалених районів столичної Київської області – Згурівського району.

***Метою дослідження** є аналіз зайнятості та проблем безробіття населення сільських територій України та окреслення шляхів щодо поліпшення соціально-економічних проблем на ринку праці Згурівського району Київської області.*

***Методи, що були використані в процесі дослідження.** У роботі застосовано сукупність наукових методів і підходів, у тому числі системний, структурний, порівняльний, факторний методи, що дозволило реалізувати завдання дослідження.*

***Результати роботи.** У статті на основі статистичних даних відділу статистики, служби зайнятості, відділів агропромислового та економічного розвитку і державної реєстрації Згурівського районної державної адміністрації Київської області проведено аналіз системи соціально-економічних відносин, пов'язаних із забезпеченням економічно активного населення Згурівського району Київської області робочими місцями та участю його в суспільно корисній діяльності.*

***Галузь застосування результатів.** Практика застосування при складанні та реалізації планів соціально-економічного розвитку Згурівського району Київської області, при викладанні курсів «Економічна і соціальна географія України», «Київщинознавство», «Краєзнавство».*

***Висновки.** Проведений аналіз проблеми дозволяє зазначити, що соціально-економічний розвиток сільських територій України повинен забезпечувати можливість реалізації трудового аспекту життєдіяльності населення і достатній рівень його доходів. Обмеження чи відсутність умов для реалізації трудового потенціалу створює передумови для загострення соціального напруження в межах окремої території і стає причиною трудових міграцій. Потоки трудових мігрантів віддзеркалюють локальні ринки праці. Значний відтік працездатного населення призводить до соціального занепаду сільських територій. Оптимізуються об'єкти освіти, охорони здоров'я, соціального захисту, побутового обслуговування, не розвиваються інші об'єкти життєво необхідної інфраструктури. В кінцевому результаті це призводить до зрідження мережі сільських поселень шляхом зникнення окремих мало чисельних.*

***Ключові слова:** безробіття, зайнятість населення, суспільно корисна діяльність, міграційні потоки, сільська територія, ринок праці.*

ЗАНЯТОСТЬ И ПРОБЛЕМЫ БЕЗРАБОТИЦЫ НАСЕЛЕНИЯ КАК ВАЖНЫЙ ФАКТОР РАЗВИТИЯ СЕЛЬСКИХ ТЕРРИТОРИЙ УКРАИНЫ (НА ПРИМЕРЕ ЗГУРОВСКОГО РАЙОНА КИЕВСКОЙ ОБЛАСТИ)

Воловик Л.М.

В статье рассматривается занятость и проблемы безработицы населения сельских территорий Украины на примере одного из отдаленных районов столичной Киевской области - Згуровского района.

***Целью исследования** является анализ занятости и проблем безработицы населения сельских территорий Украины и определение путей по улучшению социально-экономических проблем на рынке труда Згуровского района Киевской области.*

***Методы, которые были использованы в процессе исследования.** В работе применена совокупность научных методов и подходов, в том числе системный, структурный, сравнительный, факторный методы, что позволило реализовать задачи исследования.*